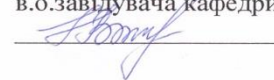

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри педагогіки та психології дошкільної та
початкової освіти
протокол від «27» січня 2020 р. № 8
в.о.завідувача кафедри

 Наталія ВОРОПАЙ

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ПСИХОЛОГІЯ ДИТЯЧА**

Освітня програма **Дошкільна освіта**
Ступінь вищої освіти (бакалавр)
Спеціальність: 012 Дошкільна освіта
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Херсон 2020

1.Опис

Назва освітньої компоненти	Психологія дитяча
Тип	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3
Семестр	I семестр
Викладач	Лось Оксана (Los Oksana), кандидат психологічних наук, доцент кафедри https://orcid.org/0000-0002-0177-9381 ,
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FElementaryEdu/ChairPedagogyics.aspx
Контактная інформація	Оксана Лось – (0552) 32-67-66, Email: OLos@ksu.ks.ua
Графік консультацій	середа, 10.00. – 11.00. (аудиторії педагогічного факультету) або за призначеним часом
Форми та методи викладання	лекційні заняття, презентації, кейси, тестові завдання, індивідуальні консультації
Форма контролю	
Назва освітньої	Психологія дитяча

компоненти	
Тип	Обов'язкова компонента
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3
Семестр	II семестр
Викладач	Лось Оксана (Los Oksana), кандидат психологічних наук, доцент кафедри https://orcid.org/0000-0002-0177-9381
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/FElementaryEdu/ChairPedagogics.aspx
Контактная інформація	Оксана Лось – (0552) 32-67-66, Email: OLos@ksu.ks.ua
Графік консультацій	середа, 10.00. – 11.00. (аудиторії педагогічного факультету) або за призначеним часом
Форми та методи викладання	лекційні заняття, презентації, кейси, тестові завдання, індивідуальні консультації
Форма контролю	

2.Анотація дисципліни: Предметом дисципліни є загальні закономірності психічного розвитку в онтогенезі, його вікові періоди, причини і механізми переходу від одного періоду до іншого, їх характерні ознаки і

психологічні механізми. Розв'язання теоретичних завдань дитячої психології розширює можливості практичного впровадження знань, що є умовою ефективної підготовки спеціаліста ЗДО.

1. **Мета та цілі курсу. Мета навчальної дисципліни:** Мета дисципліни: Сформувати у студентів знання про особливості психічного розвитку в дитинстві, здатність до цілісного сприйняття дитини і аналітичного підходу до неї.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомлення з психологічним змістом послідовних етапів онтогенезу;
2. Ознайомлення з віковою динамікою психічних процесів і особистісних особливостей в період дитинства з урахуванням впливу культурно-історичних, етнічних та соціально-економічних умов;
3. Ознайомлення із факторами, механізмами, закономірностями, специфікою психічного розвитку в дитинстві,
4. Формування вмінь і навичок роботи з методами діагностики і контролю перебігу, змісту і умов психічного розвитку дитини.
5. Формування вмінь і навичок встановлення та аналізу причинно-наслідкових зв'язків між факторами, умовами і змістом психічного розвитку дитини.

2 Компетентності та програмні результати навчання.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретико-методичних положень педагогіки, психології та фахових методик навчання.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Здатність діяти як відповідальний громадянин та брати участь у суспільному житті на різних рівнях (громадянська компетентність).</p> <p>ЗК 03. Здатність до особистісного і професійного самовизначення, самоствердження і самореалізації впродовж життя, до цінування багатоманітності у суспільстві (культура самовираження).</p> <p>ЗК 04. Здатність до створення команди однодумців, прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків (лідерська компетентність).</p> <p>ЗК 05. Здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей, до самопрезентації та результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою (підприємницька компетентність).</p>

Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК-2. Предметна компетентність. Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі; здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей; здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.</p> <p>ФК-11. Організаційна компетентність. Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку учнів; здатність до організації різних форм навчальної і пізнавальної діяльності учнів.</p> <p>ФК-14. Здатність до навчання впродовж життя. Здатність до визначення умов і ресурсів професійного розвитку впродовж життя; здатність до супроводу та підтримки педагогічних працівників (наставництво, супервізія, інтервізія тощо)</p>
Програмні результати навчання	
ПРН 4	Розуміти закономірності та теорію процесу навчального пізнання, сучасні навчальні технології.
ПРН 6	Знати зміст нормативних документів, що регламентують початкову освіту: Державного стандарту початкової освіти, навчальних програм предметів, що вивчаються у початковій школі, критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи
ПРН 14	Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних завдань.
ПРН 15	Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету
ПРН 17	Вчитися упродовж життя й удосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію
ПРН 18	Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій

3 Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Кількість годин	II сем. – 26 год.	II сем. – 28 год.	II сем. – 96 год

4 Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
2020-2021	II	Дошкільна освіта	I	Обов'язкова компонента освітньої програми

5 Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Технічне оснащення освітнього процесу є достатнім для проведення аудиторних занять згідно з програмою. У розпорядженні науково-педагогічних працівників навчальні аудиторії, обладнані SMART дошками та технічними демонстраційними засобами наочності (проектори, екрани, телевізори), що дозволяють широко використовувати інтерактивні та мультимедійні засоби навчання.

Програмне забезпечення: [https:// webhp.ksu.ks.ua/ joomla/index.php](https://webhp.ksu.ks.ua/joomla/index.php).

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях.

6 Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних і семінарських занять. Пропущені заняття (лікарняні, мобільність тощо) й невиконані завдання повинні бути відпрацьовані та надані викладачу в день консультації.

Щодо правил поведінки на заняттях: активна участь учасників освітнього процесу в обговоренні тем вивчення, диспутах тощо, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Не дотримання академічної доброчесності стане причиною стягнень, за що можуть відніматися бали.

7 Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчально го заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10)	Завдання	Максималь на кількість балів
Модуль 1. Теоретичні основи дитячої психології					
	Тема 1. Тема 1. Загальна характеристика	Лекція,	1, 4	Практичні завдання:	3 бали

	<p>дитячої психології (лж - 2 год., сем. – 2 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Сутність, об'єкт і предмет дитячої психології. 2 Функції та завдання дитячої психології. 3 Структура дитячої психології. 4 Місце дитячої психології в системі психологічних наук. 	практичне		<ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст основних понять теми: дитяча психологія, онтогенез, філогенез – термінологічний словник. 2. Схематично зобразити зв'язок ДП з іншими науками. 3. Охарактеризуйте місце ДП в системі психологічних наук. 4. Розкрийте роль ДП у діяльності вихователя ЗДО. 	
	<p>Тема 1. Загальна характеристика дитячої психології (самост. – 8 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, об'єкт і предмет дитячої психології. 2. Функції та завдання дитячої психології. 3. Структура дитячої психології. 4. Місце дитячої психології в системі психологічних наук. 5. . 	Самостійна робота	1, 4	<p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <p>- Дитинство як соціально-історичний феномен.</p> <p><u>Завдання:</u></p> <p>Розкрити питання:</p> <p>Історичний аналіз поняття «дитинства».</p> <p>Сучасний зміст поняття «дитинства».</p> <p>Написати твір на тему: «Для чого потрібні людині діти».</p>	2 бали
	<p>Тема 2. Тема 2. Методологічні засади дитячої психології (лж - 2 год., сем. – 2 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні методологічні принципи дитячої психології. 2. Стратегії досліджень в дитячій психології. 3. Класифікація методів дослідження психіки дітей. 4. Змістова характеристика методів дослідження психіки дітей. 	Лекція, практичне	1, 7, 10	<p style="text-align: center;">Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте принципи наукового вивчення вікового розвитку. – 1 в. 2. Порівняйте стратегії дослідження в ДП. – 1 в 3. Охарактеризуйте вимоги до методів і процедури дослідження в ДП. – 2 в. 4. Розкрийте вимоги до методів спостереження та експерименту в ДП. – 2 в. 5. Наведіть приклади змісту бланків для фіксування процесу і результатів 	4 бали

	5. Психодіагностика в структурі професійної діяльності вихователя.			експерименту і спостереження.	
	<p>Тема 2. Сім'я як соціально-психологічний феномен (самоств. – 8 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні методологічні принципи дитячої психології. 2. Стратегії досліджень в дитячій психології. 3. Класифікація методів дослідження психіки дітей. 4. Змістова характеристика методів дослідження психіки дітей. 5. Психодіагностика в структурі професійної діяльності вихователя 	Самостійна робота	1, 4, 7	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити питання: <ul style="list-style-type: none"> • Психодіагностика в структурі професійної діяльності педагога ДНЗ • Специфіка діагностики дітей • Методичні рекомендації до психолого-педагогічного обстеження дітей 2. Підготувати накопичувальну теку: «Методи діагностики дітей» 	1 бал
	<p>Тема 3: Психічний розвиток як складова онтогенезу (лж - 2 год., сем. – 2 год.)</p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика поняття розвитку. 2. Особливості психічного розвитку. 3. Умови та фактори психічного розвитку. 4. Рушійні сили психічного розвитку. 5. Показники психічного розвитку. 	Лекція, практичне	1, 7, 10	<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Законспектувати та проанотувати роботу Л.С. Виготського «Проблема віку» 2. Розкрити питання: <ul style="list-style-type: none"> - Проблема навчання та розвитку в роботах Л.С. Виготського. - Охарактеризувати закон періодичності розвитку дитини. - Ключові поняття культурно-історичної теорії розвитку психіки. 	4 бали
	<p>Тема 3: «Проблеми стабільності сім'ї та шлюбу (самоств. – 8 год.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. - Загальна характеристика поняття розвитку. 7. Особливості психічного розвитку. 	Самостійна робота		<p>Практичні завдання:</p> <p>- Генетика та поведінка.</p> <p><u>Завдання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити питання: <ul style="list-style-type: none"> • Основні відмінності психіки 	1 бал

	8. Умови та фактори психічного розвитку. 9. Рушійні сили психічного розвитку. 10. Показники психічного розвитку.			людини й тварини. • Безпорадність дитини як показник її соціальності. • Видова специфіка біологічного в розвитку дитини. 2. Написати реферат на тему: «Специфіка співвідношення біологічного та соціального в онтогенезі людини».	
	Тема 4: Закономірності психічного розвитку в онтогенезі (лк - 2 год., сем. – 2 год.) План: 1. Принципи психічного розвитку. 2. Загальні закономірності психічного розвитку. 3. Показники психічного розвитку. 4. Навчання, виховання і психічний розвиток.	Лекція, практичне		Практичні завдання: 1. Проаналізувати зміст статей I та II частин декларації про права дитини. 2. Розкрити питання: • Який вік в Конвенції вважається дитинством? • Яким чином здійснюється забезпечення прав дитини, прописаних у Конвенції? • Які заходи пропонує Конвенція з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, недбалого піклування?	3 бали
	Тема 4: Закономірності психічного розвитку в онтогенезі (самост. – 8 год.) План: 1. Принципи психічного розвитку. 2. Загальні закономірності психічного	Самостійна робота		Практичні завдання: Психічний розвиток в умовах дери́вації. <u>Завдання:</u> 1. Розкрити питання:	2 бали

	<p>розвитку.</p> <p>3. Показники психічного розвитку.</p> <p>4. Навчання, виховання і психічний розвиток.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - Роль батьків у психічному розвитку дитини. - Депривація, її роль у виникненні психогенних розладів у дітей. - Види депривацій. <p>2. Охарактеризувати особливості впливу депривації на психічний розвиток дитини на різних етапах онтогенезу.</p> <p>3. Скласти термінологічний словник за темою.</p>	
	<p>Тема 5: Проблема періодизації психічного розвитку (лк - 2 год., сем. – 2 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми періодизації психічного розвитку. 2. Критерії вікової періодизації. 3. Періоди психічного розвитку в дитинстві. 4. Кризові та стабільні періоди розвитку. 	Лекція, практичне		<p>Практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Який вік в Конвенції вважається дитинством? • Яким чином здійснюється забезпечення прав дитини, прописаних у Конвенції? • Які заходи пропонує Конвенція з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, недбалої піклування? 	3 бали
	<p>Тема 5: Проблема періодизації психічного розвитку (самост. – 8 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми періодизації психічного розвитку. 2. Критерії вікової періодизації. 3. Періоди психічного розвитку в 	Самостійна робота		<p>Практичні завдання:</p> <p>Психологічне здоров'я дитини.</p> <p><u>Завдання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити питання: <ul style="list-style-type: none"> - Психологічне здоров'я дитини як складова здоров'я людини. - Емоційне здоров'я дитини. 	2 бали

	<p>дитинстві.</p> <p>4. Кризові та стабільні періоди розвитку.</p>			<p>- Складові психологічного здоров'я дитини.</p> <p>2. Охарактеризувати способи формування психологічного здоров'я у дітей.</p> <p>3. Проаналізувати причини порушень психологічного здоров'я дитини.</p>	
	<p>Тема 6: Індивідуальні варіації психічного розвитку (лк - 2 год., сем. – 4 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальні аспекти розвитку дитини. 2. Темпи вікової динаміки психіки. 3. Ідивідуально-психофізіологічні властивості розвитку психіки дитини. Темперамент. 4. Соціально-психологічні характеристики розвитку особистості дитини. Характер. 5. Генетичний аспект розвитку дитини. Задатки і здібності. 	<p>Лекція, практичне</p>		<p>Практичні завдання:</p> <p>. Розкрити питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Причини та види дизонтогенезу. • Роль чуттєвого пізнання у створенні адекватного образу світу. • Вплив сенсорних дефектів на психічний розвиток дитини. 	3 бали
	<p>Тема 6: Індивідуальні варіації психічного розвитку(самост. – 8 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивідуальні аспекти розвитку дитини. 2. Темпи вікової динаміки психіки. 3. Ідивідуально-психофізіологічні властивості розвитку психіки дитини. Темперамент. 4. Соціально-психологічні 	<p>Самостій на робота</p>		<p>Практичні завдання:</p> <p>Розкрити поняття «ненормативній розвиток»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вплив сенсорних дефектів на психічний розвиток дитини. • Вплив інтелектуального дефекту на психічний розвиток дитини. <p>2. Зробити анотацію роботи О.І. Скороходової «Як я уявляю оточуючий</p>	2 бали

	характеристики розвитку особистості дитини. Характер. Генетичний аспект розвитку дитини. Задатки і здібності.			світ».	
					30 балів
Модуль 2 Психічний розвиток дитини дошкільного віку					
	<p>Тема 7. Психічний розвиток немовляти (лк - 4 год., сем. – 2 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>.1 Особливості психічного розвитку новонародженого.</p> <p>2. Криза новонародженості.</p> <p>3. Загальна характеристика психічного розвитку немовлят.</p> <p>4. Розвиток психічних процесів у дитини першого року життя.</p> <p>5. Передумови формування особистості дитини.</p> <p>6. Криза першого року життя.</p>	Лекція, практичне	1, 7, 10	<p>Практичні завдання:</p> <p>.Розкрийте зміст основних понять теми: безумовний рефлекс, умовний рефлекс, комплекс поживлення, безпосереднє емоційне спілкування з дорослим, сенсомоторний інтелект.</p> <p>2. Підготуйте нормативи розвитку дитини першого року життя.</p> <p>3. Доведіть соціальність дитини з моменту народження.</p> <p>4. Поясніть народну думку: «Дитину треба виховувати, коли вона поперек лавки лежить».</p>	3 бали
	<p>Тема 7. Психічний розвиток немовляти (самост. – 8 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <p>1. Дородовий розвиток індивіда.</p> <p>2. Характеристика фаз пренатального розвитку.</p> <p>3. Початок психічного життя.</p> <p>4. Сім'я в очікуванні дитини.</p>	Самостійна робота	1, 4	<p>Практичні завдання:</p> <p>- Філософія вагітності.</p> <p><u>Завдання:</u></p> <p>1. Розкрити питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність філософії вагітності - Фактори пренатального розвитку - Проблеми пренатального розвитку розвитку. <p>2. Проаналізувати історію питання.</p> <p>3. Написати твір на тему « Я чекаю</p>	2 бали

				дитину». 4. Довести необхідність підготовки до зачаття пологів. 5. Охарактеризувати емоційний стан вагітної жінки.	
	<p>Тема 8. Особливості психічного розвитку в ранньому дитинстві (лк - 2 год., сем. – 2 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ранній вік і його значення для подальшого розвитку дитини. 2. Соціальна ситуація розвитку в ранньому віці. 3. Діяльність дитини раннього віку. 4. Розвиток психічних функцій в ранньому дитинстві. 5. Розвиток особистості дитини раннього віку. 6. Криза трьох років 	Лекція, практичне	1, 7, 10	<p>Практичні завдання:</p> <p>Розкрийте зміст основних понять теми: маніпулятивна діяльність, предметна діяльність, орієнтувальні дії, знаково-символічна функція, ситуативно-ділове спілкування з дорослим, цілісність і предметність сприймання, сенсорні еталони, наочно-дійове мислення, система власного Я, негативізм, упертість, примхливість, свавілля, протест-бунт, соціальні емоції, гендерна ідентифікація.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Проаналізуйте роль дорослого у перебігу кризи 3-х років 3. Складіть психодіагностограму розвитку дитини раннього віку. 	3 бали
	<p>Тема 8. Особливості психічного розвитку в ранньому дитинстві 8 (самоств. – 8 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ранній вік і його значення для подальшого розвитку дитини. 2. Соціальна ситуація розвитку в ранньому віці. 	Самостійна робота	1	<p>Практичні завдання:</p> <p>. Розкрити питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Психологія гендерних відмінностей хлопчиків та дівчаток. - Психофізіологічні, індивідуальні особливості хлопчиків і дівчат і їх вияв у закономірностях розвитку.. - Формування статевої ідентичності в ранньому дитинстві. 	2 бали

	<ul style="list-style-type: none"> 3. Діяльність дитини раннього віку. 4. Розвиток психічних функцій в ранньому дитинстві. 5. Розвиток особистості дитини раннього віку. 6. Криза трьох років 			<ul style="list-style-type: none"> 2. Охарактеризувати стратегії гендерного виховання дітей раннього віку в сім'ї. 3. Проаналізувати стилі виховання хлопчиків та дівчаток раннього віку: <ul style="list-style-type: none"> - визначити реальний рівня психічного розвитку дітей; - визначити зони найближчого розвитку дітей. 4. Охарактеризувати провідні чинники гендерної соціалізації. 5. Скласти поради вихователям і батькам щодо тендерного виховання дітей раннього віку. 	
	<p>Тема 9. 1 Соціальна ситуація розвитку в дошкільному дитинстві (лк - 2 год., сем. – 2 год.)</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Умови розвитку дитини дошкільного віку 2. Особливості соціальної ситуації розвитку в дошкільному дитинстві. 3. Особливості спілкування дошкільника з дорослими. 4. Розвиток форм спілкування у дошкільному закладі. 5. Специфіка спілкування дошкільників з однолітками. 6. Конфлікти між дітьми та їх причини. 7. Педагогічне спілкування з 	<p>Лекція, практич е</p>	<p>9, 34</p>	<p>Практичні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст основних понять теми: форми спілкування, ситуативно-особистісне спілкування, ситуативно-ділове спілкування, позаситуативно-пізнавальне спілкування, позаситуативно-особистісне спілкування. 2. Проаналізуйте форми спілкування дитини дошкільного віку з дорослими (за М.І.Лісіною). 3. Охарактеризуйте роль експресивних засобів у спілкуванні дитини і дорослого. 4. Обґрунтуйте значення спілкування у загальному розвитку психіки дитини. 5. Назвіть спільне і відмінне у спілкуванні дитини дошкільного віку 	<p>3 бали</p>

	дошкільниками.			з батьками і вихователем, однолітками і дорослими.	
	<p>Тема 9. 1 Соціальна ситуація розвитку в дошкільному дитинстві (самост. – 8 год.) План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Умови розвитку дитини дошкільного віку 2. Особливості соціальної ситуації розвитку в дошкільному дитинстві. 3. Особливості спілкування дошкільника з дорослими. 4. Розвиток форм спілкування у дошкільному закладі. 5. Специфіка спілкування дошкільників з однолітками. 6. Конфлікти між дітьми та їх причини. 7. Педагогічне спілкування з дошкільниками. 	Самостійна робота	5, 40, 41	<p>Практичні завдання:</p> <p>Розкрити питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Типові ознаки депривації психічного розвитку в дошкільному дитинстві. - Порушення пізнавального розвитку дошкільників при депривації. <ol style="list-style-type: none"> 2. Охарактеризувати особливості спілкування та емоційної реакції дітей, що виховуються в умовах інтернату. 3. Проаналізувати специфіку діагностики дітей дошкільного віку, які зростають в умовах депривації. 5. Визначити можливості попередження патологічних форм порушень поведінки. 	2 бали
	<p>Тема 10 Психологічні особливості діяльності в дошкільному віці (лж - 2 год., сем. – 2 год.) План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку. 2. Види ігор та їх роль у психічному розвитку дитини. 3. Продуктивні види діяльності 	Лекція, практичне		<p>Практичні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст основних понять теми: гра, роль, сюжет, зміст гри, ігрові стосунки, реальні стосунки, уявлена ситуація, предмети - замісники, ігрові дії, правила гри. 2. Проаналізуйте вплив гри на розвиток психіки дитини. 3. Охарактеризуйте чотири рівні 	4 бали

	<p>дошкільника.</p> <p>4. Трудова діяльність дитини дошкільного віку.</p> <p>4. Становлення навчальної діяльності дошкільника.</p>			<p>розвитку ігрової діяльності (за Д. Елько ніним).</p> <p>4. Прокоментуйте розвиток зображувальної діяльності в дошкільному віці.</p> <p>5. Порівняйте і проаналізуйте малюнки дітей різного віку (3,4,5,6 років).</p> <p>6. Розкрийте своєрідність трудової діяльності дошкільника.</p> <p>7. Охарактеризуйте рівні розвитку навчальної діяльності дошкільника (за О. Усовою).</p>	
	<p>Тема 10 Психологічні особливості діяльності в дошкільному віці (самост. – 8 год.)</p> <p>План</p> <p>1. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку.</p> <p>2. Види ігор та їх роль у психічному розвитку дитини.</p> <p>3. Продуктивні види діяльності дошкільника.</p> <p>4. Трудова діяльність дитини дошкільного віку.</p> <p>4. Становлення навчальної діяльності дошкільника.</p>	Самостійна робота		<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Розкрити питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Іграшка як предмет забави і засіб психічного розвитку дитини. - Види іграшок. - Корисні та шкідливі іграшки. <p>2. Скласти перелік іграшок, рекомендованих для дітей дошкільного віку.</p> <p>3. Проаналізувати можливості використання іграшки як діагностичного матеріалу.</p> <p>4. Скласти теку з конспектами ігор, які передбачають використання іграшок.</p>	1 бал
	Тема 11 Розвиток особистості дитини	Лекція,		Практичні завдання:	4 бали

	<p>дошкільного віку (лк - 4 год., сем. – 2 год.)</p> <p>План</p> <p>Умови розвитку особистості дошкільника.</p> <p>2. Розвиток мотиваційної сфери дитини дошкільного віку.</p> <p>3. Становлення самосвідомості і самооцінка дошкільника.</p> <p>4. Моральне становлення особистості дошкільника.</p>	<p>практичне</p>		<p>1.Розкрийте зміст основних понять теми: ієрархія мотивів, самосвідомість, самооцінка, моральна поведінка, емоційне благополуччя дитина, конформність.</p> <p>2. Проаналізуйте роль дорослого у формуванні особистості дитини дошкільного віку.</p> <p>3. Охарактеризуйте вплив однолітків на розвиток особистості дитини дошкільного віку.</p> <p>4. Визначте та охарактеризуйте основні новоутворення у мотиваційній сфері дитини дошкільного віку.</p> <p>5. Назвіть можливі причини порушень поведінки дошкільником.</p> <p>6. Проаналізуйте процес становлення самооцінки дошкільника.</p>	
	<p>Тема 11 Розвиток особистості дитини дошкільного віку (самост. – 8 год.)</p> <p>План</p> <p>Умови розвитку особистості дошкільника.</p> <p>2. Розвиток мотиваційної сфери дитини дошкільного віку.</p> <p>3. Становлення самосвідомості і самооцінка дошкільника.</p> <p>4. Моральне становлення особистості дошкільника.</p>	<p>Самостійна робота</p>		<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Охарактеризувати психологічні проблеми дошкільного дитинства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проблеми спілкування з однолітками; - агресивна поведінка; - патологічні звички; - гіперактивність; - тривожність та страхи; - конфлікти в дитячо-батьківських стосунках; - сібе-конфлікти; - проблеми адаптації; <p>2. Проаналізувати причини виникнення</p>	<p>1 бал</p>

				<p>означених проблем.</p> <p>3. Розкрити особливості психологічної допомоги дітям (добрати комплекс методів діагностики і корекції означених проблем).</p> <p>4. Охарактеризувати особливості покарань і заохочень дітей дошкільного віку.</p>	
	<p>Тема 12 Готовність дитини до навчання в школі (лк - 2 год., сем. – 4 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія дитини 6-рчного віку. 2. Готовність дитини до систематичного навчання в школі. 3. Компоненти шкільної зрілості. 4. Формування психологічної готовності до школи. 	Лекція, практичне		<p>Практичні завдання:</p> <p>2. Дати змістову характеристику методам психологічної готовності до навчання в школі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - діагностика інтелектуальної готовності; - діагностика емоційно-вольової готовності; - особистісно-мотиваційна готовність. <p>3. Підготувати психодіагностичний інструментарій (комплет методик діагностики психологічної готовності із стимульним матеріалом).</p> <p>4. Провести психодіагностичне обстеження дитини 5-6 річного віку з метою визначення її рівня готовності до навчання в школі.</p>	4 бали
	<p>Тема 12 Готовність дитини до навчання в школі (самост. – 8 год.)</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія дитини 6-рчного віку. 	Самостійна робота		<p>Практичні завдання:</p> <p>1. Розкрити питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Компоненти шкільної зрілості. - Специфіка діагностики майбутніх 	1 бал

	<p>2. Готовність дитини до систематичного навчання в школі.</p> <p>3. Компоненти шкільної зрілості.</p> <p>4. Формування психологічної готовності до школи.</p>			<p>першокласників</p> <p>- Принципи побудови методів готовності дитини до навчання в школі.</p> <p>2. Дати змістову характеристику методам психологічної готовності до навчання в школі:</p> <p>- діагностика інтелектуальної готовності;</p> <p>- діагностика емоційно-вольової готовності;</p> <p>- особистісно-мотиваційна готовність.</p> <p>3. Підготувати психодіагностичний інструментарій (комплет методик діагностики психологічної готовності із стимульним матеріалом).</p> <p>4. Провести психодіагностичне обстеження дитини 5-6 річного віку з метою визначення її рівня готовності до навчання в школі.</p>	
					60 балів
		екзамен		<p>1. Сутність, об'єкт, предмет дитячої психології.</p> <p>2. Функції та завдання дитячої психології.</p> <p>3. Структура дитячої психології.</p> <p>4. Місце дитячої психології в системі психологічних наук.</p> <p>5. Принципи дитячої психології.</p> <p>6. Загальна характеристика методів дослідження в дитячій психології.</p> <p>7. Класифікація системи методів дитячої психології.</p> <p>8. Специфіка методів діагностики психіки дитини.</p> <p>9. Генетичні ідеї в психології.</p> <p>10. Виникнення і становлення дитячої психології.</p>	40 балів

				<ol style="list-style-type: none"> 11. Історико-теоретичні концепції дитячої психології. 12. Розвиток дитячої психології в Україні. 13. Напрями та етапи розвитку сучасної дитячої психології. 14. Загальна характеристика поняття «розвиток». 15. Особливості психічного розвитку. 16. Умови і фактори психічного розвитку. 17. Рушійні сили психічного розвитку. 18. Принципи психічного розвитку. 19. Загальні закономірності психічного розвитку. 20. Показники психічного і особистісного розвитку. 21. Навчання, виховання і психічний розвиток. 22. Проблема періодизації психічного розвитку. 23. Принципи і критерії вікової періодизації. 24. Періодизація психічного розвитку в дитинстві. 25. Кризові та стабільні періоди розвитку. 26. Індивідуальні аспекти розвитку психіки дитини. 27. Темпи вікової динаміки психіки. 28. Індивідуальні психофізіологічні властивості розвитку дитини. 29. Соціально-психологічна характеристика розвитку особистості дитини. 30. Генетичний аспект розвитку дитини. 31. Дородовий період розвитку індивіда. 32. Сім'я в очікуванні дитини. 33. Особливості психічного розвитку новонародженого. 34. Загальна характеристика психічного розвитку немовлят. 35. Криза першого року життя. 36. Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. 37. Діяльність дитини раннього віку. 38. Розвиток психічних функцій в ранньому дитинстві.	
--	--	--	--	---	--

				<p>39. Розвиток особистості дитини раннього віку.</p> <p>40. Криза трьох років.</p> <p>41. Особливості соціальної ситуації в дошкільному віці.</p> <p>42. Спілкування дорослого і дитини дошкільного віку.</p> <p>43. Спілкування дошкільника з однолітками.</p> <p>44. Гра як провідна діяльність дитини дошкільного віку.</p> <p>45. Продуктивні види діяльності в дошкільному віці.</p> <p>46. Розвиток пізнавальних процесів у дитини дошкільного віку.</p> <p>47. Особливості емоцій та почуттів у дітей дошкільного віку.</p> <p>48. Особливості розвитку волі в дошкільному віці.</p> <p>49. Розвиток мотиваційної сфери дитини дошкільного віку.</p> <p>50. Становлення самосвідомості та самооцінки в дошкільному віці.</p> <p>51. Особливості психічного розвитку 6-річної дитини.</p> <p>52. Готовність дитини до навчання в школі.</p> <p>53. Прихильність як умова оптимального розвитку в дитинстві.</p> <p>54. Гендерна соціалізація в дитинстві.</p> <p>55. Психологічні проблеми дітей.</p> <p>56. Особливості психічного розвитку дітей в умовах депривації.</p>	
--	--	--	--	--	--

1 . Система оцінювання та вимоги

Модуль 1. Теоретичні основи дитячої психології

Максимальна кількість балів за цей модуль – 30 балів:

Усна відповідь і виконання практичних завдань – 20 балів.

Написання словарного диктанту/ тесту – 4 балів..

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 6 балів.

Модуль 2 Психічний розвиток дитини дошкільного віку

Максимальна кількість балів за цей модуль – 30 балів:

Усна відповідь і виконання практичних завдань – 20 балів.

Написання словарного диктанту/ тесту – 6 балів.

Виконання завдань модулю самостійної роботи – 4 балів.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основна література:

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / наук. ред. та упор. О. Л. Кононко. — К.: Світич, 2008. — С. 17 – 19.
2. Богуш А. М., Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі / А. М. Богуш, Н. В. Лисенко. – К.: Вища школа, 2002.
3. Богуш А. М., Лудан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: Навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, РІ. І. Лудан. — К.: ВД «Слово», 2008.
4. Бондаренко А. К., Матусик А. И. Воспитание детей в игре / А. К. Бондаренко, А. И. Матусик. — Москва: Просвещение, 2003. — 78 с.
5. Вільчковський Е. С. Програма з фізичної культури для дошкільних закладів фізкультурно-оздоровчого напрямку / Е. С. Вільчковський. — К.: Вінок, 2008.
6. Збірник ігор для дошкільнят / упор. Т. В. Вороніна. — К.: Видавничий дім «Шкільний світ», 2006. — 80 с.
7. Іванюк Г. І. Скарбничка ігор і віршованої мозаїки для дітей раннього та дошкільного віку / Г. І. Іванюк. – К.: Сімкольорів, 2009.
8. Криничка: Збірка творів для читання наймолодшим / упор.: Л. А. Грицюк, М. І. Каратаєва. — 2-ге вид. зі зм. — Тернопіль: Мандрівець, 2008. — 60 с.
9. Максименко С. Д. Теорія і практика психолого-педагогічного дослідження / С.Д. Максименко. — К.: КДШ, 1990. — 240 с.
10. Манова-Томова В. Психологічна діагностика раннього віку / В. Манова-Томова. — К.: Вищ. шк., 2008. — 167 с.
11. Марцинковская Т. Д. Диагностика психического развития детей / Т. Д. Марцинковская. - М.: ЛИНКА-ПРЕСС, 1997. - 112 с.
12. Методи вивчення психічного розвитку дитини-дошкільника: метод. посіб. для педагогів, практик психологів, студ. серед. і вищ. Пед. закл. / С. Є. Кулачківська (наук. ред.), Т. О. Піроженко, Л. Г. Подоляк та ін. – К.: Світич, 2013. – 40 с.: іл. – (Б-чка журн. «Дошк. виховання»). – Бібліогр.: с.33.
13. Моргун В. Ф. Основи психологічної діагностики: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Ф. Моргун, І. Г. Тітов. — К.: Слово, 2009. — 464 с.

14. *Музика О.Л.* Курсові роботи з психології: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / О.Л. Музика. — Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. — 104 с.
15. *Немов Р. С.* Психология. Кн. 3: Экспериментальная педагогическая психология и психодиагностика / Р. С. Немов. — М.: Просвещение: Владос, 1995. — 512 с.
16. *Обдаровані діти: виявлення, діагностика і розвиток / за ред. В.Ф. Моргуна.* — Полтава, 2005. — 171 с.
17. *Павелків Р.В.* Дитяча психологія: навч. посіб. для самостійної роботи студента / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. — К.: Академвидав, 2011. — 376 с. — (Серія «Сам»).
18. *Павелків Р.В.* Дитяча психологія: практикум / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. — Рівне: Волинські обереги, 2008. — 320 с.
19. *Піроженко Т.* Особистість дошкільника: перспективи розвитку: навч.-метод. посіб. / Т. Піроженко. — Т.: Мандрівець, 2010. — 136 с.
20. *Розвиток пізнавальних процесів дитини / упоряд.: С. Максименко, О. Главник.* — К.: Мікрос-СВС, 2003. — 112 с. — (Психологічний інструментарій).
21. *Тихомирова Л. Ф.* Развитие логического мышления детей: популярное пособие для родителей и педагогов / Л. Ф. Тихомирова, А. В. Басова. — Ярославль: Академия развития, 1997. — 240 с.
22. *Урунтаева Г. А.* Диагностика психологических особенностей дошкольника: практикум для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений и работников дошк. учреждений / Г. А. Урунтаева. — М.: Академия, 1999. — 96 с.
23. Чабан С. Українські народні ігри, <http://osvita.ua/school/urbzing/9167>.
24. *Шевчук В.* Гіперактивна дитина у дошкільному закладі / В. Шевчук // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2010. — № 11. — С. 22-31.
25. Эльконин Д. Б. Основная единица развернутой формы игровой деятельности. Социальная природа ролевой игры // Эльконин Д. Б. Психология игры. — М., 1999. — 230 с.
26. *Эльконин Д. Б.* Избранные психологические труды / Д.Б.Эльконин. — М., 1989. — 554 с.
27. *Якименко Л. Ю.* Дівчата та хлопчики у колективі: вплив дитячого колективу на формування статево-рольової поведінки мол. дошк.: навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у світі» / Л. Ю. Якименко, В. О. Луценко. — К.: Наш час; Х.: Ранок, 2010. — 95 с.

28. Додаткова література:

29. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / наук. ред. та упор. О. Л. Кононко. — К.: Світич, 2008. — С. 17 – 19.
30. Богущ А. М-, Лисенко Н. В. Українське народознавство в дошкільному закладі / А. М. Богущ, Н. В. Лисенко. — К.: Вища школа, 2002.
31. Іванюк Г. І. Скарбничка ігор і віршованої мозаїки для дітей раннього та дошкільного віку / Г. І. Іванюк. — К.: Сімкольорів, 2009.
32. Криничка: Збірка творів для читання наймолодшим / упор.: Л. А. Грицюк, М. І. Каратаєва. — 2-ге вид. зі зм. — Тернопіль:

Мандрівець, 2008. – 60 с.

33. Методи вивчення психічного розвитку дитини-дошкільника: метод. посіб. для педагогів, практ. психологів, студ. серед. і вищ. Пед. закл. / С. Є. Кулачківська (наук. ред.), Т. О. Піроженко, Л. Г. Подоляк та ін. – К.: Світич, 2013. – 40 с.: іл. – (Б-чка журн. «Дошк. виховання»). – Бібліогр.: с.33.
34. *Павелків Р.В.* Дитяча психологія: навч. посіб. для самостійної роботи студента / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. — К.: Академвидав, 2011. — 376 с. — (Серія «Сам»).
35. *Павелків Р.В.* Дитяча психологія: практикум / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. — Рівне: Волинські обереги, 2008. — 320 с.
36. Чабан С. Українські народні ігри, <http://osvita.ua/school/urpbzng/9167>.
37. *Шевчук В.* Гіперактивна дитина у дошкільному закладі / В. Шевчук // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2010. — № 11. — С. 22-31.
38. *Эльконин Д. Б.* Избранные психологические труды / Д.Б.Эльконин. – М., 1989. - 554 с.
39. *Якименко Л. Ю.* Дівчата та хлопчики у колективі: вплив дитячого колективу на формування статево-рольової поведінки мол. дошк.: навч.-метод. посіб. до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у світі» / Л. Ю. Якименко, В. О. Луценко. — К.: Наш час; Х.: Ранок, 2010. — 95 с.